

LA FESTA HA ESTAT DEFINIDA COM EL TRENCAMENT

de la vida diària, un temps d'esbarjo que hom aprofitava per fugir de la duresa de la realitat de cada dia. També s'ha definit com a una necessitat de les persones des dels temps més remots —des del “pecat” segons l'opinió d'un sacerdot francès del segle XVIII—: era el moment imprescindible de la diversió.

La festa forma part del fons cultural dels pobles i per tant evoluciona d'acord amb les mentalitats i els canvis de tot tipus de cada època. És, en cada moment, un reflex viu de la societat present. I és per això que, com a part del patrimoni immaterial pretèrit, en aquest cas del món medieval, sovint se'ns escapa en les seves formes i costums —sobretot en les variants locals— mai no escrites i dels quals la documentació que ens ha arribat només permet entreveure-ls parcialment a partir dels pocs detalls que quedaren fixats en els textos, normalment mercès a alguna prohibició puntual (com en el cas del Carnaval, entre altres), o bé per la seva mateixa excepcionalitat quan es refereix a les grans efemèrides les quals, si bé ens permeten tenir un mínim coneixement dels costums, de fet ens diuen ben poca cosa de la quotidianitat de la festa. Aquests dèbils senyals que n'han quedat es troben registrats en els bans, les ordinacions, els llibres d'actes del Comú o bé en resta simplement la partida comptable als registres de claveria de la vila i a les èpoques que s'hi generaven. Tot plegat, no passa de ser un brevíssim i fred testimoni d'uns moments càlids i de joia, normalment viscuts amb intensitat.

La festa, un aspecte de la quotidianitat

En el món medieval la festa, tot i representar un trencament de la quotidianitat, no per això era menys quotidiana: les festes eren abundoses i, com el treball, bona part estaven lligades als cicles anuals de la natura, que era una font de creences i de costums sovint ancestrals més o menys cristianitzats. De fet, la festa es va adaptar sense contradir les creences cristianes. Hi havia, doncs, una relació molt directa i profunda entre la feina diària, les festes, les creences i les solemnitats religioses. El cicle anual era farcit de festes i hom seguia un calendari alhora festiu i litúrgic ben establert pel costum: les festes, religioses o profanes, comptaven amb el seu propi ritual i en cada cas observaven un costum concret, més o menys propi de cada localitat.

La línia divisòria entre el que era profà i el que era religiós sovint era desdibuixada i en alguns casos ni tan sols existia: un exemple pot ser la festa major, però també les festes de les confraries i, sobretot, el Corpus.

El lloc de la festa: els carrers i les places

La vida urbana es desenvolupava fonamentalment al carrer: era l'espai de trobada i de relació, del treball industrial i mercantil i, evidentment, de la festa.

Al nucli urbà, tancat pel fermall de les muralles, les cases eren normalment petites, sovint porxadades i amb les façanes volades de les quals sobresortien les teulades, també volades, en uns carrers que generalment eren estrets i no gaire rectes, la qual cosa, en limitar-ne l'horitzó, donava als carrers un aspecte atapeït i ombrívol.



Sovint acollien una activitat prou notable: a la planta baixa de les cases s'obrien els obradors dels diferents oficis i hom hi treballava de cara al carrer, de sol a sol. La seva activitat, amb els seus sorolls i les seves olors característiques, i el constant moviment de materials i productes elaborats, així com la gent que anava o venia de la plaça, o bé els forasters els dies de mercat o de fira, donaven vida pròpia als carrers.

I més remarcable era encara l'activitat a la plaça, que era el veritable centre de la vida urbana, tant administrativa com econòmica, ja que en un espai reduït es concentraven tots els serveis (l'església, l'escriuària, la casa de la Vila,...) Era el lloc on convergien els carrers i l'activitat quotidiana dels mercaders i de la gent d'ofici l'omplia gairebé permanentment de brogit i on, en els actes dels dies solemnes i els festius, es congregava la població. Un moviment humà i una remor que només s'aturava al tard, amb el “seny del lladre” i, els dies de festa, durant l'hora de la missa.

Hi havia encara una segona plaça, la del Mercadal que, per les seves dimensions i si més no en el segle

La festa al Reus medieval

Ezequiel Gort Juanpere

Historiador i Arxiver municipal

En el món medieval la festa, tot i representar un trencament de la quotidianitat, no per això era menys quotidiana: les festes eren abundoses i, com el treball, bona part estaven lligades als cicles anuals de la natura, que era una font de creences i de costums sovint ancestrals més o menys cristianitzats.

XV, era l'espai que acollia els actes festius més multitudinaris.

En aquest paisatge, de la mateixa manera que hi transcorria l'activitat quotidiana, també s'hi desenvolupava la festa. Les places i els carrers acollien les processons i altres manifestacions piadoses, i per tot això sovint hom els havia de netejar per tal de permetre-hi el pas; però també acollien la música dels joglars i fins en ocasions els balls; sembla que especialment les cantonades on la cruïlla dels carrers devia permetre disposar d'una mica més d'espai. Les places, en canvi, acollien els actes més solemnes, més multitudinaris.

Les formes de la festa

Hi havia diversos tipus de festes que es poden agrupar a grans trets en les següents:

— Les religioses, totes les quals de celebració periòdica, tant de data fixa com mòbil, d'acord amb el calendari litúrgic.

— Les festes patronals, també amb un component religiós important i de periodicitat anual, entre les quals cal destacar la de sant Pere, però també s'hi inclouen les de les diverses confraries: santa Llúcia, sant Eloi, sant Sebastià,.... Aquestes darreres eren de tipus corporatiu i per tant només afectaven directament, en cada ocasió, determinats col·lectius que podien ser més o menys nombrosos, però no per això, sembla, tancades a la resta de la població.

— Les motivades per la celebració de la fira, que també era anual.

— Dins el cicle d'hivern, Nadal, sant Sebastià i, sobretot, el Carnaval.

— Les lligades a fets concrets, no periòdics però sí més o menys habituals, com podia ser el cas de l'entrada d'un nou senyor a la vila, de l'arquebisbe, o bé el pas del rei. En aquests casos la festa també mostrava un altre component prou representatiu, com és el de l'exaltació del poder.

— Les extraordinàries, com a conseqüència d'algun fet transcendent que afectava la població. Podien tenir un origen molt divers com, entre altres, la fi d'una plaga o bé alguna efemèride remarcable.

Totes tenien com a tret comú l'observació d'unes pautes festives marcades pel costum;

la mobilització d'una bona part del poble i, en alguns casos de celebracions extraordinàries, fins congregava gent vinguda dels diversos llocs de la rodalia. Un altre tret comú (a banda de les festes estrictament religioses) és la presència dels joglars, la música, les danses, els balls de jovent, els jocs, les rifes, els àpats... i les borratxeres, a causa de la profusió del vi.

Els jocs sovint eren prohibits, especialment quan hi havia diners entremig o a les hores de la missa o bé de nit: eren els jocs de cartes, daus, ballesta, bitlles, dard, tarongeta, marro i farlo. Les rifes podien ser de neules i d'altres.

La vestimenta era un aspecte prou important i es diu, en aquest sentit, que arreu el color també formava part de la festa i, si més no en les més solemnes, hom lluia els millors vestits. O en altres es disfressava, usava colors vius i fins es transvestia. I com les persones, també la vila es vestia de festa: els carrers i les places es netejaven, es guarnien amb enramades i s'enllumenaven (de vegades també la muralla) amb teieres i fogueres. A la plaça s'alçaven cadafals per a les predicacions o per al teatre,.... La festa, doncs, trencava la quotidianitat no només en els comportaments sinó que fins i tot en la percepció de l'espai, en el paisatge.

Però a més a més dels tipus de manifestacions festives que hem vist i que, per comptar amb la participació més o menys multitudinària del veïnat, podem definir com la festa "pública", hi havia la festa "privada", no pas per això menys sorollosa, bàsicament al voltant dels casaments i altres celebracions de pas. Una vegada més, el marc de la festa era en bona mesura el carrer.

Passem a veure una breu mostra del que avui sabem d'aquests tipus de festa a Reus:

Les festes religioses

Eren les més nombroses, dedicades a les més diverses advocacions i, per tant, no es poden encaixonar en una tipologia única, ja que cada una tenia el seu propi costum. En tot cas tenien de comú que acollien els actes litúrgics a l'interior de l'església i la processó al carrer. Eren festes que hom vivia intensament.

Un dels casos més interessants és la del

Corpus, una festa que va néixer a partir de l'especial devoció que tenia el món medieval per l'eucaristia, i era dedicada a l'exaltació del Crist-Rei. Hom ha dit que la processó s'organitzava a imatge del seguici de l'entrada del rei en una ciutat, que es va desenvolupar en uns temps d'afermament del poder reial i que contenia una pedagogia del poder. En tot cas, i sense cap dubte, va ser la manifestació religioso-popular més important de l'època.

Era un moment d'esclat de la devoció popular i sembla que es vivia més al carrer —que era engalanat— que no pas a l'interior de l'església parroquial, que aquell dia s'ornamentava amb enramatges i hi havia lluminària.

La diada del Corpus, a diferència d'altres festes del calendari litúrgic, algunes fins i tot de caràcter ancestral, era una festa de nova implantació, però que aviat va arrelar profundament i se celebrava arreu amb molta magnificència. A Reus, com a festa doble, és esmentada el 1325 i hi ha notícia del culte el 1330 —tot i que havia de ser a la parròquia des de la darrerria del segle anterior— a l'església de Sant Joan.

L'acte religiós venia a coincidir en una època de l'any que hom celebrava —i celebra encara— una sèrie de festes d'un molt probable origen remot (la festa major, sant Joan), dins les quals la nova festa litúrgica va encaixar perfectament. Així, i ja des del segle XIV, la processó del Corpus es va revestir amb una sèrie d'elements festius d'arrel popular. D'aquests solemnes actes, se'n coneixen força notícies referents a algunes ciutats, com Barcelona o Tarragona, però pel cas de Reus només se'n sap que, al principi del segle XV, l'acompanyava almenys dos joglars que sonaven a càrrec del municipi. És possible que també hi participessin altres músics —i fins i tot hi hagués balls— a sou de les confraries. Si fos així, però, no se'n coneix per ara cap notícia, com tampoc no se sap res de la presència d'entremesos o d'elements del bestiar festiu que probablement també hi havia (portats per les confraries, potser des de la darreia del segle XIV).

Finalment, pel que fa al recorregut procesional, a l'inici del segle XVI hom el trobava curt i per això el 1510 va ser modificat i va

quedar establert de la següent manera: "quant al camí de la professó de Corpore Cristi dellibera lo dit Consell [de la Vila] que la professó per aquest any pas per l'hospital e pas per lo Mercadal e per lo carrer Major, e l'altre any, per lo carrer de-n Francesc Farrer al Mercadal e per les Barreres e per lo carrer de-n Marcer e entrar en l'església". El primer recorregut devia ser el que s'havia observat fins en aquell moment i el segon, l'ampliat.

Sant Joan i sant Pere

Sant Joan i sant Pere, com el Corpus, formen part de les festes del cicle d'estiu. Sant Joan de juny era una altra festa notable que, a més a més, corresponia a una de les devocions aleshores més extenses a la vila. Sota el seu patronatge hi havia l'hospital i la seva església.

En aquesta diada la pietat popular es girava cap a l'hospital on, almenys a mitjan segle XVI, se sap que hi havia un àpat per als malalts, i s'omplien els bacins dedicats al sant, tant a l'església parroquial com a la de Sant Joan, que aquest dia hom visitava.

Altrament, sant Joan era una altra de les festes que se celebraven amb intensitat al carrer, malgrat que per ara en tinguem molt poques notícies documentals: d'aquests actes lúdics es coneix la presència dels joglars i, per tant, sabem que hi havia balls i, almenys en el segle XVI, es feia una cursa que en deien "córrer senyals".

Segueix la festa de sant Pere, llavors, com ara, patró de Reus. Per aquesta diada es netejaven les places —la "plaça" i el Mercadal— i s'engalanava l'església prioral.

És possible que sant Pere se celebrés des dels primers temps de la vila, o almenys des de mitjan segle XIII en què consta el sant com a titular de la parròquia de Reus. Tot i la suposada antigor de la festa, però, per ara no se'n coneix cap notícia anterior a mitjan segle XV.

La festa era organitzada per un consell format per dotze persones i girava a l'entorn dels actes litúrgics, revestits de tota solemnitat. Deia el Consell de la Vila el 27 de juny de 1462: "e axí matex, de la festa de sant Pere si se farà aquela solemnitat tant com tocha en les trompes e de córrer hoca, e azi si-s farà o no. An determinat tot lo Consell voll que



Hi havia encara una segona plaça, la del Mercadal que, per les seves dimensions i si més no en el segle XV, era l'espai que acollia els actes festius més multitudinaris. En aquest paisatge, de la mateixa manera que hi transcorria l'activitat quotidiana, també s'hi desenvolupava la festa.

soliament que a la provesó que tocan les tronpes e no pus, que no volen que hoca ni balar". La processó, solemne, anava acompanyada de músics, d'entremesos i de balls. La restricció festiva d'aquest any obeïa al fet que el país aleshores estava patint una guerra. Però mercès a la restricció, avui tenim una breu notícia d'aquells actes festius: hi havia la processó solemne amb música i probablement amb balls, una cursa (probablement a peu —el "córrer hoca"— el guanyador de la qual s'emportava l'oca de premi) i els balls de jovent.

Respecte als entremesos, se'n coneixen dues notícies de 1478: "Jo Barthomeu Vilella, hatorch a vós, senyor en Johan Carniser, clavari de la vila, que m'avets dats setza sous e sis diners per collació dels antamesos que fem al jorn de sant Pere l'any setanta-vui, e perquè són content, vos fas lo present albarà, escrit de la mia mà", i "Jo, Barthomeu Vilella, hatorch ha vós, senyor en Johan Carniser, clavari de la vila de l'any .Lxxvij. que m'avets pagats per les havaries que havíem fetes per les entremesos, haxí com són

lates de fust e lates des, per açò e un fusel de fust, sum[e] per tot .viiiij. sous .iiij. dinés".

Aquestes dues referències, per bé que confirmen l'existència dels entremesos i ens concreten que utilitzaven una certa tramoia, no permeten saber-ne res més. L'única notícia que concreta una escenificació és de 1458. El 3 d'abril d'aquell any deia el Consell de la Vila: "Lo qual consell dellibera que a honor e glòria de mossèn sant Pere, patró de la església de la dita vila, e per bon renom de aquella, que lo jorn de sent Pere sia feta e celebrada una bella representació del dit mossèn sent Pere, emprenent-ho la dita vila ab alguns singulars e controbuynt-hi en algunes messions e despeses la dita vila. E per ço que se-s proposat en lo dit consell ara, perquè haye temps en bé fer la dita festa e representació que sia honor de la dita vila".

I pel que fa als balls del jovent, el municipi s'encarregava de contractar els joglars que hi havien de sonar, segons es pot comprovar en la següent època: "Atorgam nosaltres, Ramon Vives, Arnau Salvat e Pere Cerdà, jutglars, haver rebut de vós, senyor en Francoy Osset, clavari de la vila de Reus...". Cal suposar que aquests actes es devien celebrar a la plaça o bé al Mercadal o si més no, respecte d'aquest darrer, el 1474 el municipi pagava un sou i sis diners en concepte de "reguar lo Mercadal".

Finalment, hi havia un àpat pel qual, el

1474, el municipi va pagar dues lliures, quinze sous i deu diners, que es van invertir en la compra d'un quartà i mig d'oli, tres lliures d'arròs, quatre diners de moltó, tres quarteres de vi, una oca, cinc lliures de formatge i un cabrit. Cal observar que en aquest "menú" manca el bou i amb això cal recordar allò de "a Reus, per Sant Pere, bou i arròs". Menjar bou a les festes de més solemnitat va ser un costum que Vilaseca data — com a notícia més antiga coneguda — al 1437. En aquella ocasió, els carnisers Joan Forès i Ramon Aguiló es comprometeren a servir bou de més de cent lliures de pes "bons e suficients" a judici dels jurats. El 1474, en canvi, menjaren una oca, un plat que també s'acostumava a reservar per a les festes.

Les festes de les confraries

I com la Vila, les diferents confraries organitzaven les seves pròpies festes patronals, sovint amb l'ajut del Consell de la Vila. Eren unes festes obertes a tota la comunitat, però en les quals havien de participar més directament els confreres que, majoritàriament eren membres d'un mateix ofici.

N'hi havia moltes de confraries (sobretot documentades a partir del segle XVI) i les seves festes, més o menys lluides, devien sovintegar al llarg de l'any: un exemple pot ser la festivitat de l'1 de desembre, sant Eloi, patró dels ferrers:

Aquest dia, al segle XV, es diu que a Reus hi havia festa "gran", amb actes religiosos —la missa, la processó, la lluminària al sant, missa de difunts— i lúdics, els quals sempre comptaven amb l'acompanyament de la música dels joglars.

La festa sembla que ocupava més d'un dia, o si més no a l'inici del segle XVI es feia la "tornaboda". Els mestres de l'ofici aprofitaven que aquell dia no es treballava per celebrar una reunió gremial —dita "parlament"— en el transcurs de la qual es renovaven per elecció els seus diversos càrrecs anuals.

Un altre sant amb notable devoció va ser sant Sebastià: des de mitjan segle XV, si no abans, el 20 de gener la vila feia festa "gran", organitzada per la confraria sota el patronatge d'aquest sant i en part finançada pel municipi. Hi havia, almenys, una processó acompanyada per la música dels joglars.

I hi havia, finalment, les festes privades, també prou sorolloses i al carrer. I encara el jovent ballava pel seu compte, fora de les festes i fins i tot de nit, amb la qual cosa trencava el silenci nocturn i es prohibia. Una ordinació de 1475 estipulava que no es podia ballar "per cases ni per carrers, a quantons a so de tamborino ni de qualsevol natura de struments pus la Ave Maria sia toquada" però que "en açò no sie entès ballades per sponsalles o nocces, ni per la jornada de carnestoltes".

La fira de Sant Jaume

Arreu la celebració d'una fira era sempre un motiu de festa. A Reus és documentat així des de la seva primera edició, el 1343, i mai no hi acostumaven a faltar els joglars que sonaven durant aquells dies. Hi havia balls i es feien competicions i jocs que animaven les jornades firals.

Aquell primer any, hi hagué a Reus festa grossa, si ens atenim al nombre de joglars que hi van participar. En aquesta primera ocasió la vila va enviar joglars a sonar a diverses poblacions mercaderes de Catalunya, per tal d'anunciar festivament l'inici de la fira de Reus.

També van ser convidats de manera expressa els prohoms de les viles més properes, que foren obsequiats: "portaren vi e fruita als pròmens de Riudoms e de Vila-seca, com vengué fer honor aci a la fira". I no pas en poca quantitat. Referint-se al vi, "derem als pròmens de Riudoms -iiij- quarteres, e aquels de Vilaseca -ij- quarteres", mentre que els de la Selva del Camp i de l'Aleixar en van rebre mitja somada. El vi, doncs, corria, i en quantitat, per la festa.

Al llarg dels segles XIV i XV s'observa que el costum de la Vila era contractar un grup de joglars, format habitualment per tres músics, però en aquella primera ocasió hi van actuar, almenys, cinc grups i, pel que fa als balls, només es coneix la següent notícia: "...als juglars que tocaren com los mercès balaren lo bou per vila e per la fira".

La fira de Sant Jaume generava al seu entorn una dinàmica festiva, sobretot el dia del sant, però també el diumenge següent, en què hi havia jocs i balls amb el so dels joglars. A més, per sant Jaume, com un dia de gran solemnitat, hom també menjava bou. De fet, sembla que de bous només se'n sacrificaven tres dies a l'any, corresponents a tres solemnitats: cinquagesma, sant Pere i sant

Jaume. En tots els casos se seguia un ritual concret i que consistia, abans del sacrifici, en això: que els jurats, els mostassafs i els prohoms, havien de "visurar" els bous "com és la bona pràctica antigüíssima de la dita vila de Reus".

El cicle d'hivern: Nadal

Nadal era un altre moment especial en què hom era prou motivat per a l'almoina i era el dia de l'any que més s'omplien les bacines de la parròquia. Hi havia la missa, però no tot es feia dins l'església. Al carrer hi havia ball per al jovent i el municipi tenia cura de contractar els joglars.

Aquest ball, que almenys en el darrer terç del segle XV es feia al Mercadal, era dirigit per un danser. El 1475 sembla que hi hagué algun escàndol per la forta competència que hi havia per sortir a ballar —fins i tot, sembla que empraven la violència— i això va forçar la Vila a fer una ordinació al respecte que avui, més enllà d'aquesta anècdota, permet conèixer l'estructura del ball: "Et etiam fuit deliberat ésser feta ordinació per squivar dans e perills que molt sovint se speren, més que més en les festes de Nadal sobre lo fer de les dançes on se fan grans disolucions e abusos redundants en avinantesa de prou scàndels. Ab autoritat de la senyoria que de la present ora avant no sie nengú qui ballar volrà ab qualsevulle fadrina, se hage a convenir ab los plegadors. E que si volrà metre la balladora davant, haia a ffer lo menys (hun) mig tom per la plaça del Mercadal a coneguda del dançer, e que lo danser durant (lo tom) lo mig tom no gos penre ni metre altre fadrina sots bany o pena de (-xx-) ·v- sous. En la qual pena o bany sie encorregut lo danser, e encara qualsevulle altre qui violentment volrà possar la fadrina davant...". Es tractava d'un model de ball de plaça que s'ha mantingut en alguns llocs fins a l'actualitat: el danser triava una balladora, i només una, i durant mig tomb al Mercadal els plegadors —les persones encarregades d'organitzar el ball i tenir cura dels músics— no podien introduir cap altra parella de dansa. I per això els dansers havien de convenir amb els plegadors el dret a ballar i les dansades es pagaven, fos a un cost fix o per mitjà de subhasta. Fos com fos, la competència devia fer rebaixar el tomb que es feia inicialment per només mig tomb.

El carnaval

El cicle festiu d'hivern es cloïa amb l'esclat festiu per excel·lència: el Carnaval.

Pel dijous gras es repartia carn pels pobres i a la parròquia hom predicava durant tots els dies que el carrer era pres per la disbauxa.

El carnestoltes s'havia de celebrar a la vila des dels primers temps, tot i que només se'n té notícia des de mitjan segle XIV: el 1347 el saig —el pregoner— cridava per la vila que els veïns "no gosasen córrer faves a carnestoltes". El que es prohibia sembla que devia ser alguna mena de cursa amb torxes, entre senyals de foc o potser saltant el foc. D'aquesta prohibició es pot deduir que la cursa era perillosa, tant fos pel risc d'incendi com perquè algú hi hagués pres mal en els anys anteriors. En qualsevol cas, aquesta notícia informa que cap a mitjan segle XIV el carnestoltes se celebrava amb algun acte de "foc".

Unes altres crides del saig advertien la població "que nul hom no llançàs taronges" (1371), "que nul hom no-s vestís vestidura de fembra" (1347). La primera crida és una mostra prou antiga del costum de tirar-se vegetals, mentre que la segona hi delata la presència dels mascarots d'inversió sexual.

El carnaval, a més, era una de les poques ocasions anuals en què els reusencs podien ballar de nit, tant pels carrers com per les cantonades.

L'entrada d'un nou senyor

Un altre tipus de festa, prou diferent, era la primera entrada a la vila d'un nou cambrer. Aleshores primerament la Vila enviava uns síndics a Tarragona per tal de complimentarlo —a "fer-li reverència" diuen els textos— i preparar-li l'entrada solemne a la població. Una vegada feta la "reverència" convenien el dia en què es faria l'entrada, no abans, però, que el nou senyor jurés les llibertats i els privilegis de la vila.

L'entrada del cambrer a la vila es feia enmig d'una festa per la qual s'engalanaven els carrers i hom es posava els millors vestits. Hi havia també música i balls: "E après la jornada que ell vindrà en aquesta vila, que los honrats jurats façen armar ·C· hòmens e façen fer una bella dança ab trompes, e axí vol lo dit Consell li sia feta bella festa e honor arreant e vestint-se tothom porà, e azo façen



fer los jurats ab alguns prohòmens, en manera que redunde en honor del dit senyor e de la vila". Després la vila li feia un present i es devia acabar amb la presa de l'homenatge i el jurament de fidelitat de la vila i els veïns de Reus al nou senyor.

Igualment era motiu de festa la primera entrada d'un nou arquebisbe: el 1347, pocs dies abans de l'entrada, el saig va cridar per la vila que "tot hom fes ço que ls jurats avien manat, que tot hom fes lo manament del deener, que tot hom fos aparelat ab sa deene, que tot hom que fos acostumat de balar, que balàs" i, el mateix dia de l'entrada, va cridar "que tot hom fos aparelat ab ses armes".

L'arquebisbe, doncs, va ser rebut amb solemnitat i a la vegada amb una gran festa que va comptar amb la participació dels balls de la localitat. La jornada es va tancar amb un àpat.

La festa extraordinària

A banda de les festes fixades pel calendari o bé les més puntuals, però també sovintejades, de l'entrada dels senyors, n'hi havia de motivades per fets extraordinaris, com posem per cas el 1403, quan el papa Benet XIII —i senyor de Reus— es va poder alliberar del setge que el mantenia presoner a Avinyó. A Reus es va celebrar amb una festa "per albacicies de la nova d'en monseyor lo papa com fo fora de palays", en la qual hi hagué, almenys, una processó i música: el 28 de març, diuen, "fem festa pel nostro senyor lo papa". La vila fins va enviar uns joglars "per sonar a monsenyor lo papa".

O bé d'un caire molt diferent, l'entrada d'un predicador famós com fra Vicent Ferrer, que anava pels pobles precedit per una gran fama de taumaturg i per la qual cosa, per allà on

passava, arrossegava les multituds.

La seva entrada a les poblacions —enmig de càntics i la remor de les deixuplines de penitents flagel·lants— constituïa un espectacle impressionant. A l'endemà, predicava a la multitud des d'un cadafal instal·lat a la plaça. A la seva predicació a Reus s'atribueix l'anècdota —que es diu que ell mateix després referia sovint—: durant el sermó, la gent que l'envoltava, i que omplia la plaça a vessar, s'enfilà al cadafal per estar més a prop del frare quan, per l'excés de pes, es va ensorrar, sense que es fes mal ningú, la qual cosa fra Vicent ho va atribuir a un miracle.

Però la festa extraordinària també podia ser transgressora, com en el cas de 1445, quan els reusencs van celebrar amb música i balls la mort de l'arquebisbe de Tarragona, Domènec Ram, un personatge prou mal vist a la vila: "declara lo dit Consell que no cesàsem de balar ne cesasen de sonar les trompes e los trompadós per ço com hi avia ·vj· parels de novis e que no stigésem de solaçar per la mort del senyor cardenal, per ço com no-s trobava que aguéssem acostumat de tenir dol de negun archabisbe qui morís".

La festa privada

I hi havia, finalment, les festes privades, també prou sorolloses i al carrer. I encara el jovent ballava pel seu compte, fora de les festes i fins i tot de nit, amb la qual cosa trencava el silenci nocturn i es prohibia. Una ordinació de 1475 estipulava que no es podia ballar "per cases ni per carrers, a quantons a so de tamborino ni de qualsevol natura de struments pus la Ave Maria sia toquada" però que "en açò no sie entès ballades per sponsalles o nocces, ni per la jornada de carnestoltes". Hi havia, doncs, excepcions, una de les quals per una festa privada com els casaments.